

- > Biblioteks
- > Leder
- > Foreningen

BLF online

www.bibliotekslederforeningen.dk

NR.1 JANUAR 2008

Indhold:

> side 2

Leder

af: Jørgen Bartholdy

Netop som julefreden havde sænket sig over landets biblioteker og kun ganske få arbejdsdage inden udløbet af 2007, præsenterede kulturministeren den fremtidige centralbiblioteksstruktur.

> side 3

2 breve til Brian Mikkelsen

Rolf Hapel og Jens Ingemann har taget kontakt til Kulturministeriet i forbindelse med fremtiden for Danmarks Biblioteksskole – ligeledes har Bibliotekslederforeningen.

> side 5

Fremtidens bibliotek... the Herning way

af: Morten Fogh

Jeg har modtaget stafetten fra Jens Ingemann, der sluttede sit indlæg i sidste nummer af BLF Online af med at stille spørgsmålet "hvordan udformer man fremtidens bibliotek i en kommune med så store afstande som i Herning?" Yderst relevant spørgsmål, og det og flere andre vil jeg så give et bud på nedenfor.

> side 8

Netværk mellem borger.dk og biblioteker fortsætter

af: Henriette Eskelund og Viyan Duman

Center for borger.dk og Biblioteksstyrelsen har for nyligt indgået en samarbejdsaftale om at udbrede borger.dk. Aftalen skal køre de næste tre år og er en forlængelse af et samarbejde, som de to parter har haft siden 2006.

> side 9

Borger.dk og folkebibliotekerne

af: Doris Birch Friis, Svend Olesen, Christine Bruun, Judith Benz Therkelsen, Anne-Marie Schmidt

Alle parter, har været aktive medspillere i borger.dk netværket. Her er 4 små artikler omkring samarbejdet, set fra bibliotekernes synsvinkel.

> side 13

MOL - master i oplevelsesledelse

af: Marianne Løje

I slutningen af 80'erne læste jeg til merkonom i personaleadministration, i løbet af 90'erne og begyndelsen af det ny årtusind har jeg gennemgået lokale lederkurser sammen med andre ledere i den kommunale forvaltning. Det var spændende og givende, men i høj grad redskabsorienteret og byggende på nogle forforståelser fra industrisamfundet.

> side 15

Diplomuddannelse

af: Kirsten Westh

HK' s kommunals Biblioteksudvalg og TR-kollegiet for De Statslige Biblioteker og Arkiver har sammen med repræsentanter for HK/Kommunal –HK/stat og Biblioteksskolen samarbejdet om at få en Diplomuddannelse etableret.

BLF-medlemsmøde

Større kommuner, kvalitetsreform, udligningsreform og øget konkurrence. Er "uddannelse" svaret på disse udfordringer? Hvad mener CBS, COK, DB, Tank, Vind, Gladbo og Bartholdy? Deltag i Bibliotekslederforeningens medlemsmøde den 30. januar, kl. 10-16, på Vartov i København. Se programmet:

<http://www.bibliotekslederforeningen.dk/uploads/blf/1197285162.pdf>

GODT NYTÅR fra Bibliotekslederforeningen

Bibliotekslederforeningens bestyrelse ønsker medlemmer og andre læsere af BLF online et rigtig godt nytår. Efter en hård indsats med at sikre kommunalreformens gennemførelse i 2007 venter nye udfordringer i 2008. Centralbiblioteksreform, web 2.0, rekruttering, borgerservice og meget andet er der allerede sat navn på, men der gemmer sig forhåbentlig også andre overraskelser i året der kommer. Derfor er det vigtigt at følge med. Bl.a. i BLF online, der også i 2008 vil forsøge at sætte et ledelsesmæssigt fokus på de udfordringer folkebibliotekslederne bliver stillet overfor. ☐

Leder: Centralbiblioteksreform. Endelig!

af: Jørgen Bartholdy, bibliotekschef i Skanderborg og formand for BLF

På det absolutte faldereb netop som julefreden havde sænket sig over landets biblioteker og kun ganske få arbejdsdage inden udløbet af 2007, præsenterede kulturministeren den fremtidige centralbiblioteksstruktur som bibliotekerne har ventet på i flere år.

Det er positivt, at der endelig kom kød på den del af fremtidens danske biblioteksvæsen. Havde det varet blot nogle få uger længere, kunne det have forsinket den fornyelse, som har været så nødvendig siden kommunalreformen pr. 1. januar fjernede de mange små folkebiblioteker, hvis begrænsede ressourcer har betinget en struktur, der er langt mere fintmasket end der vil være behov for fremover.

Reformen indeholder ikke de øgede bevillinger, som biblioteksverdenen har ønsket, og det bliver derfor en vanskeligere opgave at sikre den succes, end vi kunne have ønsket.

Bibliotekslederforeningen glæder sig imidlertid over, at reformen i vid udstrækning er i overensstemmelse med de anbefalinger, foreningen har fremført, og som siden en grundig diskussion på årsmødet i marts 2007 har været foreningens erklærede politik på området.

Foreningens forslag havde som sit primære mål at sikre flere midler til netbiblioteker og udvikling, og det vigtigste argument bag forslaget om at reducere antallet af centralbibliotekerne fra de nuværende 16 til en 5-6 stykker er, at en drastisk reduktion af antallet af centralbiblioteker både er mulig og en forudsætning for at der kan frigøres midler i større omfang. Med en reduktion af antallet af centralbiblioteker til 6 synes dette nået.

Vi noterer endvidere, at man har valgt at lade regionerne være styrende for dannelsen af centralbiblioteksområder. Også dette hilser vi velkomment. Da både kommuneforeningerne og Danmarks Biblioteksforening har valgt at organisere sig regionalt, er der sikret en god sammenhæng mellem betjeningsområderne og de politiske samarbejder på tværs af kommunerne ude i landet.

Det er derfor vores opfattelse, at reformen har nået sit mål: nemlig at sikre frigivelse af midler til netbiblioteker og til udvikling ved en forenkling og effektivisering af den overordnede centralbiblioteksstruktur.

Er reformen på det overordnede plan i overensstemmelse med de forventninger, vi har haft, må det siges at være en gedigen overraskelse, at landets to største folkebiblioteker, Københavns

Kommunes Biblioteker og Århus Kommunes Biblioteker, ikke længere er med i kredsen af centralbiblioteker, og det vil være en forudsætning for reformens succes at et samarbejdende dansk biblioteksvæsen sikrer, at landets førende biblioteker i Århus og København bevarer deres engagement i den fælles biblioteksudvikling. ☒

Brev til Kulturminister Brian Mikkelsen omkring Danmarks Biblioteksskoles fremtid

af: adjungerede professorer ved Danmarks Biblioteksskole Jens Ingemann og Rolf Hapel

Kulturminister Brian Mikkelsen
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Danmarks Biblioteksskole
Kære Brian Mikkelsen.

Allerførst tillykke med at du fortsætter som Kulturminister - vi glæder os til et fortsat godt samarbejde.

Vi føler som adjungerede professorer ved Danmarks Biblioteksskole, at vi har et særligt ansvar for at påpege eventuelle strategiske fejltagelser i skolens virke.

Vi har nu noteret os, at ledelsen af Danmarks Biblioteksskole har valgt at gennemføre en grundlæggende ændring af skolens biblioteksfunktion. Det er bl.a. offentliggjort, at man ønsker at reducere medarbejderstaben voldsomt, og der argumenteres med at omlægningen af biblioteksfunktionen er nødvendig for at leve op til sparekrav. Samtidig vil man opsiges en samarbejdsaftale med Aalborg Universitetsbibliotek i Aalborg og etablere en anden samarbejdsaftale i København med Det Kongelige Bibliotek.

Derimod står det ikke klart, hvad man inden for skolens faglige kerneområde ønsker at opnå med omlægningen - udover at opnå en besparelse på driftsudgifterne. I en udsendt pressemeddelelse fra Danmarks Biblioteksskole den 1. november 2007 står der "vi skal ikke afvikle, men udvikle". Men det fremgår samtidig at det skal ske for eksterne projektmidler. Det er ikke en særlig ambitiøs eller i det hele taget overbevisende udmelding fra landets fremmeste institution for forskning og uddannelse på biblioteksområdet.

Danmarks Biblioteksskole har bl.a. til formål at sikre, at der forskes i biblioteksudvikling og uddannes bibliotekarere og cand. scient. bibliotekarere.

Vi forventer derfor, at skolen til enhver tid har en avanceret, målrettet og relevant biblioteksfunktion, der understøtter uddannelse, forskning og udvikling i bibliotekerne, og vi forventer at omlægninger af biblioteksfunktionen gennemføres på den baggrund.

Vi forventer samtidig, at skolen i sine dispositioner viser en klar forståelse for, at en biblioteksfunktion er en integreret del af ethvert studiemiljø på en højere læreanstalt

Få gratis abonnement på BLF Online ved henvendelse til miste@slagelse.dk

Derfor er det forbløffende, at man vælger at opsigte et samarbejde med Aalborg Universitetsbibliotek. Og det er forbløffende, at man vælger at reducere medarbejderstaben på biblioteket i København til 2 personer. Det giver ikke mange muligheder for at udvikle en avanceret biblioteksfunktion og integrere biblioteksfunktionen i studiemiljøet.

Vi har stor respekt for nødvendigheden af udvikling af Danmarks Biblioteksskole som institution. Vi står i al beskedenhed selv i spidsen for institutioner, der arbejder med udvikling og innovation under stramme rammevilkår, men vi mener, at ledelsen af Danmarks Biblioteksskole er gået over stregen i forholdet til skolens biblioteksfunktion.

Den nuværende rektor har valgt at forlade Danmarks Biblioteksskole ved årets udgang.

Vi vil gerne anbefale, at Kulturministeren benytter anledningen til igen at overveje Danmarks Biblioteksskole samlede situation. Tidspunktet må være kommet til at se på strategiske muligheder for tættere samarbejde med andre universiteter eller universitetslignende institutioner, - f.eks. IT-Universitetet. Det ville kunne styrke hele den informationsfaglige og vidensorganisatoriske del af uddannelsen og forskningen på Danmarks Biblioteksskole. I den forbindelse vil det naturligvis fortsat skulle sikres, at der forskes og uddannes med fokus på kulturformidling og oplysning og dermed på folkebibliotekernes kernefunktioner i lokalområderne landet over. ☒

Brev til Kulturminister Brian Mikkelsen omkring Danmarks Biblioteksskoles fremtid

af: Jørgen Bartholdy, bibliotekschef i Skanderborg og formand for BLF

Kulturminister Brian Mikkelsen
Kulturministeriet
Nubrogade 2
1203 København K

Skanderborg 17.12.2007

Bibliotekslederforeningen har længe været opmærksom på de problemer, der kan opstå med at skaffe tilstrækkeligt mange uddannede medarbejdere til bibliotekerne i årene fremover.

Ikke kun fordi bibliotekerne - som alle andre - vil opleve, at mange ansatte når pensionsalderen i løbet af de næste 10 år, men også fordi bibliotekerne, med den drejning af informations- og litteraturformidlingen der er sket med den digitale udvikling, får brug for medarbejdere med anderledes og bredere kompetencer end tidligere.

En sammenlægning af Danmarks Biblioteksskole med andre uddannelsesinstitutioner på samme niveau, eller et tæt samarbejde mellem biblioteksskolen og andre uddannelsesinstitutioner kunne efter vores mening løse disse problemer, og allerede da Danmarks Biblioteksskole søgte ny rektor for mindre end et år siden, gjorde Bibliotekslederforeningen opmærksom på dette.

I den mellemliggende tid er behovet for forandring øget yderligere.

Den svigtende tilgang af studerende og de dermed følgende nedskæringer har sat institutionen

yderligere under pres, og nedskæringerne på skolens bibliotek er blot det mest synlige tegn på en skole i krise, en krise der efter vores mening ikke er overstået foreløbig. Tvært imod må man frygte, at Danmarks Biblioteksskole, der efter de seneste års universitetsfusioner er en af de uddannelsesinstitutioner, der byder på de snævraste studiemuligheder, i endnu højere grad vil blive svigtet af de uddannelsessøgende. Dette kan føre til en yderligere mangel på studerende, med en endnu mere uoverskuelig situation for skolen, uddannelsen og bibliotekerne til følge.

Bibliotekslederforeningen vil derfor opfordre Kulturministeriet til at søge Danmarks Biblioteksskole fusioneret med andre uddannelsesinstitutioner. Vi er opmærksomme på de særlige muligheder det giver, at biblioteksskolen er placeret i det fagministerium, der har ansvaret for bibliotekerne, men vi er også af den opfattelse, at situationen for biblioteksskolen og for uddannelsen af biblioteksmedarbejdere er truet, og at en forandring af skolens status derfor er umiddelbart påkrævet.

Bibliotekslederforeningen ser frem til at indgå i en dialog om uddannelsernes fremtid. ☒

Fremtidens bibliotek... the Herning way

af: Morten Fogh, bibliotekschef ved Herning Bibliotekerne

Jeg har modtaget stafetten fra Jens Ingemann, der sluttede sit indlæg i sidste nummer af BLF Online af med at stille spørgsmålet "hvordan udformer man fremtidens bibliotek i en kommune med så store afstande som i Herning?" Yderst relevant spørgsmål, og det og flere andre vil jeg så give et bud på nedenfor.

Indledningsvis lidt opvarmingsgymnastik. Herning er geografisk set en af landets allerstørste kommuner, og alt efter valg af transportmiddel kan der være en dagsrejse fra den ene ende af kommunen til den anden. Har man fire hjul kan det gøres betydeligt hurtigere, ikke mindst efter at motorvejsnettet for alvor er kommet til heden med de mange positive transportmæssige og - ikke mindst - psykologiske effekter. Herning er kraftcentret i den midt-vestlige del af Region Midtjylland – og arbejder hårdt for på alle områder at understøtte og videreudvikle denne status.

På biblioteksområdet var der allerede før kommunesammenlægningen fokus på struktur og services. Afsættet var krav og forventninger til fremtidens bibliotekstilbud og svaret blev en biblioteksstruktur med fem stærke lokalbiblioteker (heraf ét nyt) i omegnsbyerne og hovedbibliotek i Herning by. Fokus var tilgængelighed (åbningstid), indbydende rammer og alsidige kvalitetstilbud. Den politiske vision for bibliotekerne lyder således:

Herning Bibliotekerne vil spille en central rolle i Herning kommune for:

- Borgernes læring
- Borgernes kulturelle udfoldelser
- Demokratisk udvikling

Det sker ved at være kommunens åbne møde-, debat-, være-, oplevelses- og læringssted med fri og lige adgang for enhver til alle tilbud i både det fysiske og det virtuelle bibliotek.

Strukturen sagde farvel til de bogbusser, der i en lang årrække betjente landdistrikterne, men som ikke længere var tidssvarende målt op mod visionen. For at sikre at ingen borgere i Herning Kommune med rette kunne sige, at de var afskåret fra at benytte det kommunale bibliotekstilbud, blev en ny individuel decentral service udviklet. Denne går i al sin enkelhed ud på, at de borgere som ikke ønsker eller ikke kan benytte de fysiske biblioteker har mulighed for at få materialer bragt

til deres lokalsamfund, hvor de så kan afhentes f.eks. hos købmanden, i hallen eller i daginstitutionen. Vi kalder ordningen "Biblioteket-kommer", og den skal ikke forveksles med "Bogen-kommer", hvor vi bærer materialerne helt ind i stuen til de borgere, der er afskåret fra at komme uden for egent hjem.

Med 30 af byrådets 31 medlemmer bag strukturfastlæggelsen har vi efterfølgende kunnet koncentrere os om udvikling af fremtidens bibliotek. Tænkningen går på 2 ben:

- Politikudvikling
- Udmøntning af visionen

Som en borgerinddragelsesproces er der i løbet af 2007 udviklet politikker på en række væsentlige områder, herunder bibliotekerne. Når disse linier læses har Herning Byråd netop godkendt en bibliotekspolitik – forslaget ligger på www.borgernesherning.dk - med følgende fokusområder:

- Styrke borgernes muligheder for læring
- Understøtte borgernes demokratiske viden og debat
- Udgøre et uforpligtende møde-, være- og oplevelsessted for borgere i Herning kommune.
- Understøtte, synliggøre og formidle kulturelle tilbud i Herning kommune
- Fremme udvikling i virksomheder
- Udbrede kendskabet til og brugen af bibliotekstilbuddet

Bibliotekspolitikken operationaliseres via årlige handleplaner, der for at sikre troværdighed og politisk ejerskab sammenkædes med budgetprocessen, og på den måde bliver dynamisk.

Fokusområderne udtrykker balancen mellem udtrykte og konstaterede brugerbehov, den ønskede biblioteksfaglige udvikling og de særlige karakteristika for Herning området som lokalsamfund. Netop den særlige Herning karakter kommer måske allerbedst til udtryk i den erhvervs politik, der godkendes samtidig med bibliotekspolitikken. I erhvervs politikken spiller Herning Bibliotekernes InfoGate (tidligere ErhvervsService) en ganske fremtrædende rolle, og hermed bliver de forskellige politikområder vævet sammen i et spind, der forventes at afkaste både synergi og innovation.

Borgerinddragelsesprocessen viste, at kendskabet til en lang række af bibliotekernes services er alt for ringe. Vi har valgt at angribe det problem offensivt, og har ansat en kommunikationskonsulent. Hun skal blandt andet skabe større viden om bibliotekets brugere og potentielle brugere og deres adfærdsmønstre, kompetenceudvikle ledelse og medarbejdere, så hele organisationen bliver mere og bedre kommunikerende, og udvikle og implementere markedsføringsstrategier.

Den konkrete udmøntning af visionen illustreres nok bedst af et par eksempler:

- Hvis biblioteket skal være et levende møde-, være- og læringssted kræver det dels indbydende rammer, dels topmoderne faciliteter. I perioden 2007-09 gennemfører vi en omfattende nytænkning og nyindretning af hovedbiblioteket bl.a. baseret på gennemførte (pilot)forsøg.
- Politikkerne har besluttet, at IT-undervisningsfaciliteter målrettet oplysningsforbund m.v. skal samles på tre lokalbiblioteker i stedet for på 36 skoler.
- Den decentrale borgerservice der oprindeligt var placeret på rådhusene er i færd med at flytte til lokalbibliotekerne – i første omgang uden organisatorisk sammenlægning, men ingen kender fremtiden...
- HerningDebatten – se www.herningdebatten.dk - er et eksempel på, hvordan konkret borgerinddragelse og anvendelse af biblioteket som debatsted kan gennemføres.
- Nye forpligtende lokale samarbejdsrelationer betyder, at der selv til EU-debatter kommer masser af deltagere.

Tænkningen bag de nævnte eksempler, er at vi vil udvikle fremtidens bibliotek i meget tæt samarbejde og sammenhæng med lokalsamfundet. Vi vil være lokalsamfundets bibliotek og ikke

bare bibliotek for lokalsamfundet. Vi har erkendt, at de bedste ambassadører for bibliotekerne er de borgere, institutioner, organisationer og virksomheder, der får merværdi ud af deres biblioteksrelationer. Og deres (positive) fortællinger om fremtidens gode bibliotek er nok mere troværdige og har større gennemslagskraft end vore egne!

Derfor er det også et godt signal,

- når vores lektiehjælp for børn og unge afstedkommer et krav fra lokalsamfundet om lektiehjælp for voksne – vel at mærke uden at vi skal frigøre andet end noget space til formålet.
- Når borgerne ikke længere har behov for at vi skal facilitere læsekredsene, men selv overtager dem blot de får lov at blive på biblioteket.
- Når andre aktører indenfor kultur- og fritidsområdet inviterer biblioteket med som en væsentlig forudsætning for, at de kan få succes med deres egne kerneaktiviteter.
- Når politiske partier hellere vil præsentere deres idéprogrammer på biblioteket end alle andre steder.

Fremtidens bibliotek kan også udvikles i en hel anden kontekst. Byrådet har besluttet at satse store resurser på at skabe en mere spændende og attraktiv bymidte. I den forbindelse planlægges etableringen af et nyt bibliotek beliggende på gågaden, tæt ved banegård og busterminal. Der er ikke tale om et nyt hovedbibliotek, men om et bibliotekstilbud med vægt på interaktivitet og fokus på at understøtte borgernes behov for læring, oplevelse og indflydelse på egen livssituation. Biblioteket vil præsentere og anvende den nyeste informationsteknologi og bygger primært på virtuelle informations-ressourcer. Vi ønsker et fleksibelt biblioteksrum, der kan skifte funktion lynhurtigt og målrettes forskellige brugergrupper flere gange i løbet af dagen, uanset om formålet er studier, debatarrangementer eller læringssituationer.

Biblioteket etableres i tilknytning til Mediehuset Herning Folkeblad. Bofællesskabet skal udnyttes til at styrke formidlings- og nyhedsaspektet, og vil dermed være et konkret eksempel på de muligheder, som samarbejdet mellem kultur og erhverv indeholder. Desuden får vi mulighed for at opleve, hvordan forskellige fagligheder i samarbejde inspirerer og udvikler hinanden til ny kreativitet og innovation. Vi skal udnytte og optimere alle naturlige synergi- og samspilsmuligheder, lige fra nye formidlings- og præsentationsformer til arrangementer, teknologi og bemanding.

Der har i efteråret været usikkerhed om, hvorvidt projektet kunne realiseres, men alt tyder nu på, at forhindringerne er ryddet af vejen. Og økonomien...? Byrådet finder midlerne uden for bibliotekernes driftsbudget!

Fremtidens bibliotek findes og udvikles - også i Herning.

Jeg vil sende stafetten videre til Bente Nielsen, fra 1.1.2008 ny stadsbibliotekar i Guldborgsund Kommune med masser af ideer og mod, når fremtidens bibliotekstilbud på de kanter skal innoveres og designes. ☒

Netværk mellem borger.dk og biblioteker fortsætter

af: Henriette Eskelund og Vivan Duman, Center for borger.dk

Center for borger.dk og Biblioteksstyrelsen har for nyligt indgået en samarbejdsaftale om at udbrede borger.dk. Aftalen skal køre de næste tre år og er en forlængelse af et samarbejde, som de to parter har haft siden 2006. Det har været et frugtbart samarbejde om at udbrede borger.dk, og det er med stor fornøjelse, at vi fortsætter i de næste tre år, siger Tom Bøgeskov, chef i Center for borger.dk.

Bibliotekernes rolle i det fremtidige samarbejde bliver fortsat at formidle borger.dk til borgere, der besøger bibliotekerne. Målet er at udbrede borger.dk og kendskabet til de muligheder, der er for, at borgeren kan betjene sig selv digitalt. Det bliver også fortsat aktuelt for bibliotekerne at undervise de biblioteksansatte i borger.dk, især når borger.dk lanceres med Min Side. Op til og med lanceringen af Min Side, bliver der en vigtig anledning til at sætte gang i netværket. Her er det fortsat en del af samarbejdsaftalen, at bibliotekerne medvirker i flere tiltag som fx. den netop afsluttede borger.dk-uge.

I Uge 47 var der en landsdækkende 'borger.dk uge' på samtlige af landets biblioteker, som var meget synlig i den lokale presse. En række lokalaviser bragte historier om, at bibliotekerne var gået 'i brechen for borger.dk', og at man som borger, kunne få 'hjælp til selvhjælp' på sit lokale bibliotek.

- Lokalpressens interesse for borger.dk ugen bekræfter for os, at bibliotekerne er helt centrale samarbejdspartnere på lokalt niveau. Ikke mindst fordi de hyppigt har personlig borgerkontakt og derved ofte har anledninger til at fortælle om de fordele borgerne, der ved at bruge borger.dk, som helt almindelig borger i Danmark, siger Tom Bøgeskov. Han har, sammen med Biblioteksstyrelsens direktør, Jens Thorhauge, underskrevet aftalen om det fremtidige samarbejde mellem Center for borger.dk og Biblioteksstyrelsen.

Samarbejdsmodellen udbredes til borgerservice

Samarbejdet om at udbrede borger.dk via bibliotekerne bygger på en netværksmodel. Med en aktiv indsats fra alle parter i netværket er det lykkedes at stable en borger.dk-uge på benene i løbet af relativt kort tid. Alle parter i netværket, de 98 borger.dk kontaktpersoner - en hver i alle landets biblioteker, centralbibliotekerne og Biblioteksstyrelsen, har været aktive medspillere i borger.dk netværket. Samarbejdsmodellen mellem Center for borger.dk og hele biblioteksvæsnet er kort sagt en bemærkelsesværdig model. Partnerskabet har været så succesfuldt, at projektet bag borger.dk lige nu, i samarbejde med Borgerservice Danmark, er ved at udforme en lignende model på borgerservicecentre. ☒

Borger.dk i Silkeborg kommune

af: Doris Birch Friis, bibliotekar ved Silkeborg Bibliotekerne

I Silkeborg har vi naturligvis også haft fokus på Borger.dk i uge 47, men egentlig begyndte vores indsats længe før. Vi har gennem de sidste 1½ år ved siden af vores betalingskurser haft 1 times orienteringer med forskelligt tema, blandt andet "Borger på nettet".

Vi har taget udgangspunkt i Netborger.dk og Danmark.dk samt givet vejledning i at blive selvhjulpne på sikker vis ved hjælp af Digital signatur og Fælles pinkode. Bevidstheden omkring emnet blev nok skærpet i forbindelse med kommunomkurset: Elektronisk informationssøgning...., som 2 af os underviste på, og som mange af vore hk'ere har gennemført.

Konkret omkring uge 47 i år har vi påbegyndt et samarbejde med Borgerservice, hvilket vi håber at udvide, ikke mindst i lokalbibliotekerne, hvor målet er decideret lokalefællesskab.

I god tid inden havde vi produceret bogmærker; en tillempet form af den skabelon, som Borger.dk-værktøjskassen stillede til rådighed. Vores udgave ligger på samme hjemmeside, hvis andre kan have glæde af layout. Vi har bibliotekets logo trykt på bagsiden.

De blev uddelt til alle Silkeborg biblioteks afdelinger og pdf-filen sendt til den lokale Borger-service, så man også havde mulighed for at medvirke og tilpasse til eget brug.

På bibliotekets hjemmeside var der centralt på forsiden i uge 46-47 indslag om Borger.dk-fremstødet i form af den grønne "barre" med logo/link og oplysning om, at der lørdag 24.november var mulighed for at spørge medarbejdere fra Borgerservice – Skat eller en af bibliotekets medarbejdere om diverse emner inden for det offentlige. Forskudsskemaer var netop sendt ud, og vi mente derfor, at det var relevant at fokusere på emnet Skat.

Nogle publikumsmaskiner fik forsiden Borger.dk – i stedet for den sædvanlige søgeside.

Bibliotekschef Peter Birk og leder af Borgerservice Carsten Jensen stillede op til interview med lokalavisen, også med det mål at få opmærksomhed omkring ønsker om at inddrage et rådhus i den sydlige del af kommunen til fælles base for borgerservice og bibliotek.

Det burde nok i avisen være fremhævet mere konkret, hvordan man kunne opnå direkte assistance ved fremstødet på biblioteket, da alt var afhængigt af, om borgerne mødte op med kode og papirer. Da dette ikke var tilfældet, blev det mere en generel orientering om hjemmesidens muligheder og i fællesskab omkring skat online.

Vi arrangerede en lille stand fortalte både i Kjellerup og på Silkeborg Bibliotek meget om de mange selvbetjeningsmuligheder, om perspektiverne for hjemmesiden og ikke mindst fik vi bestilt digital signatur til nogle af de brugere, som vi fik i tale over en kop kaffe og pebernødder.

Samarbejdet med medarbejdere fra de to offentlige serviceområder bevirkede et bedre kendskab til hinanden og til arbejdsstederne. Det bør absolut udbygges, så vi henviser til hinanden og kender tilbud/muligheder begge steder. –

Der er brug for fælles orienteringsmøder, så Borgerservice og bibliotekerne kender hinandens opgaver og muligheder. Det vil især være gavnligt, hvis der fremover skal være lokalefællesskab i lokalbibliotekerne, da stor forståelse for arbejdsopgaverne begge steder er en nødvendighed. Vi bør kunne henvise til hinanden, fremlægge orienteringsmateriale, linke på tværs m.v.

Vi har begge tradition for servicekultur, men bibliotekerne har mere kundevenlige åbningstider.

Bibliotekerne er nok mere vant til videndeling om digital formidling, udover egne rækker.

Der er absolut potentiale i samarbejdet, men det kræver stor åbenhed og velvilje, da vore verdener er ret forskellige. – Ikke mindst kræver det forståelse for kontaktmuligheder.

Der er efterhånden mange muligheder for selvbetjening, men stadig er en del kommuner tøvende og ikke åbne for digital overførsel af skemaer, ansøgninger osv. – Der er også fra Borger.dk-konceptets side stor tolerance for tilslutning: Først i 2012 hedder det SKAL i erklæringen om fuld tilslutning. Jeg tror, at det bevirker, at en del udskyder processen i stedet for at se øget indførelse af selvbetjening som en aflastning af pressede borgerservicemedarbejdere her og nu.

Vi er med! – og hvorfor ikke lade bibliotekernes password blive den digitale signatur, når den ikke længere er softwareafhængig? ☒

Borger.dk i Aalborg kommune

af: Svend Olesen, bibliotekar ved Aalborg Bibliotekerne

Efter at være blevet udpeget som kontaktperson og efter at have deltaget i div. kurser i borger.dk - regi og 1 enkelt i COK-regi, startede jeg så småt i oktober mdr.

De første, bibliotekspersonale fra Nibe og Hals var på kursus først i oktober mdr. De var især interesserede i selvbetjeningsløsningerne på borger.dk Dette var der jo ikke direkte noget nyt i, da borger.dk jo som bekendt blot linker til kommunernes selvbetjeningsløsninger/ digitale skemaer.

Den 11.10. + 12.10. havde jeg besøg af personaler fra Aalborg Kommunes Borgerservicecentre. Ca. 45 pers. af 2 omgange. Det var 2 morgenmøder af ca. 1 times varighed., og her gennemgik jeg opbygningen af borger.dk

I forb. med "Viden i Tiden" planlagde vi 3 kurser for borgere i hhv. Nibe, Hals og på hovedbibl. Der blev selvfølgelig udsendt pressemedd. til de relevante medier, og vi udarbejdede selv plakater, flyers etc. og vi reklamerede også på vor storskærm.

Kurset i Nibe måtte vi aflyse pga mgl. tilslutning (læs 3) ; men Nibe Bibl. får jo senere tilknyttet en borgerservicemedarbejder fra kommunen.

Til kurset på HB var der et flot fremmøde. 22 borgere til undervisning i borger.dk og i sammes selvbetjeningsløsninger. Første time gennemgik jeg opbygningen af borger.dk og viste eksempler på søgninger og digitale skemaer. Samt fortalte om digital signatur og e-boks. Den anden time forløb med "hands-on" for deltagerne og besvarelser af spørgsmål der alle skulle findes via borger.dk. Her fik jeg hjælp af Else Bech.

Kurset i Hals var meget hyggeligt. Foregik midt i udlånslokalet og der mødte flere end de tilmeldte frem. Desuden stoppede flere biblioteksbrugere op og deltog i kortere eller længere tid. Egentlig en god form for afvikling af kurset.

Kampagneugen 47 - officiel åbning af borger.dk

Alle lokalbiblioteker og HB-teams var involverede. De skulle res. Pc'er i eget område og ophænge plakater og i det hele taget gøre reklame for borger.dk

Kurset i Hals fandt sted i kampagneugen

I team samf havde vi res. de 3 pc'er bag betjeningsbordet og de startede alle op i borger.dk i.st.f. Njl's forside.

Desuden "kørte" borger.dk på storskærmen og på Njl's forside (er der vist endnu)

Vi brugte plakater og pjecer tilsendt fra borger.dk.

Desuden lavede jeg en temaside om borger.dk, som hele ugen var placeret på Njl's forside.

Inden kampagneugen havde jeg "sidemandsoplæring" af kolleger fra især team samf, team natur Samt Info og teleøen så de kunne føle sig rustede til spørgsmål fra biblioteksbrugere. ☑

Borger.dk i Netværksområde 2

af: Christine Bruun, tovholder

I netværksområde 2 har flere biblioteker haft stor succes med at synliggøre borger.dk på bibliotekerne og formidle portalen direkte til borgerne. Som et led i kampagneugen i uge 47 har de fleste biblioteker i netværksområde 2 gjort et stort stykke arbejde med at formidle borger.dk på biblioteket ved kurser, opsætning af plakater, flyers, stande med info og Pc'er kun til formålet samt formidling på bibliotekernes egne hjemmesider.

Enkelte biblioteker fik også rigtig meget omtale i pressen og en masse interesserede borger på besøg. Vordingborg Bibliotekerne var én af dem.

Det lykkedes Vordingborg at komme i flere lokale og regionale aviser med større artikler om portalens indhold, hvilke tiltag biblioteket har gjort og hvad biblioteket konkret tilbød i uge 47. Bibliotekar Birte Møller, der er udpeget kontaktperson for biblioteket til det landsdækkende kontaktpersonnetværk, beretter om stor interesse for borger.dk hos borgerne og ikke mindst kollegerne.

Op til kampagneugen har alle kontaktpersonerne arbejdet med at orientere og undervise deres kolleger i borger.dk, således at alle var orienteret og klædt på til at møde borgerne i uge 47. I Vordingborg gav især den megen presseomtale ekstra stor interesse for borger.dk hos borgerne. Borgene blev på flere af Vordingborgs lokalbiblioteker mødt af et engageret personale der gav personlig vejledning i brugen af borger.dk direkte ved en PC placeret på en stand med information om portalen. Flere borgere opsøgte også direkte de ansatte med reference til avisartiklerne og udviste stor interesse for portalens muligheder og ikke mindst for den personlige vejledning! Så alt i alt var ugen en succes flere steder i regionen.

Desuden har formidlingsarbejdet med borger.dk i netværket også betydet at mange biblioteker har fået kontakt til de lokale borgerservicecentre. Bl.a. er mange biblioteker kommet i gang med et samarbejde om at formidle borger.dk til borgeren og i fællesskab hjælpe borgerne til at blive mere selvhjulpne. Flere kontaktpersoner fra bibliotekerne har yderligere initieret og afviklet undervisning i formidling af borger.dk til ansatte ved borgerservicecentre med stor succes. ☑

Borger.dk i Netværksområde 3

af: Judith Benz Therkelsen, tovholder

I Netværk 3 (de tidligere Ribe, Sønderjyllands, Fyns og Vejle Amter) har kontaktpersonerne grebet opgaven med formidling af borger.dk forskelligt an. Op til selve kampagneugen har f. eks. hele personalet på bibliotekerne i Sønderborg været igennem en introduktion til borger.dk, på Vejle Bibliotekerne fik personalet en opfordring til at deltage frivilligt på morgenmøder af en times varighed. I Esbjerg har kontaktpersonen med stor succes sendt borger.dk-spørgsmål ud via intranettet op til kampagneugen, som kollegerne har besvaret med stor interesse. Vinderen udtrækkes snart.... Samstemmende lyder det fra flere biblioteker i området at borger.dk ved nærmere eftersyn har vist sig at være mere relevant og interessant end mange havde regnet med. Nogle af kontaktpersoner valgte at mødes i forvejen for i fællesskab at lave et PowerPoint-oplæg rettet mod kollegerne som de siden kunne tilrette lokalt. Det var en god måde at komme i gang med opgaven på.

Også kontaktpersonernes forsøg på at få den centralt producerede pressemeddelelse i de lokale aviser er gået rigtig godt. [Aviserne tog pænt imod](#). Rigtig mange af dem var glade for det markedsføringsmateriale som blev sendt ud fra borger.dk til hele netværket. I Aabenraa havde de

Få gratis abonnement på BLF Online ved henvendelse til miste@slagelse.dk

lavet et borger.dk-nyhedshjørne hvor den officielle PowerPoint præsentation fra borger.dk kørte hele ugen og hvor borgerne kunne få sig en kop varm kaffe og en folder.

Flere af kontaktpersonerne har efterfølgende meldt tilbage at de med baggrund i kampagneugen har fået en god kontakt til og aftaler om kommende samarbejde med de lokale borgerservicecentre – blandt andet om at lave kurser i borger.dk og digital selvbetjening i fællesskab i det nye år. ☒

Borger.dk i Netværksområde 4

af: Anne-Marie Schmidt, tovholder

Projektet "Kompetenceudvikling i Netværk" er organiseret i 4 store geografiske netværks områder. Netværksområde 1 omfatter region Hovedstaden med Gentofte som tovholder bibliotek, Roskilde er tovholderbibliotek for netværksområde 2, der omfatter region Sjælland og Bornholm. Netværksområde 3 med Vejle i spidsen omfatter region Syddanmark og Horsens. Netværksområde 4 omfatter region Midtjylland minus Horsens og region Nordjylland med Århus som tovholder.

De fire centralbiblioteker varetager i samarbejde koordineringen på landsplan af initiativer i de 4 netværksområder for kompetenceudvikling indenfor de nationale indsatsområder. Indsatsområderne aftales hvert år på Centralbibliotekarmødet i november. Efterfølgende holder Biblioteksstyrelsen møde med de fire tovholdere, hvor resultatkrav og resultatmål aftales og specificeres. Indsatsområdet er en del af de fire centralbibliotekers kontrakter med Biblioteksstyrelsen. I 2007 har indsatsområdet været styrkelse af biblioteksbrugeres og borgeres kendskab til offentlige digitale selvbetjeningsløsninger, herunder Borger.dk samt kompetence til at udnytte disse løsninger. Det er netop konfirmeret på Centralbiblioteksledermødet i november, at indsatsområdet i 2008 bliver det samme som i 2007.

Tovholderne for kompetenceudvikling har efterhånden udviklet en model, som er blevet brugt de sidste par år. Modellen bygger på kollega til kollega oplæring, man kan også kalde det en kaskademodel. I forhold til de resultatmål, der er opstillet i kontrakten, udarbejder tovholderne i fællesskab en plan og et program for uddannelse af trænere og kontaktpersoner. Tovholderne mødes 4-6 gange om året med henblik på planlægning af aktiviteterne og fordeling af opgaver i forbindelse hermed. Alle tilbydes et pædagogisk og undervisningsteknisk grundkursus, samt faglige opgraderingskurser indenfor området. Herudover planlægges der faglige workshops for trænere og kontaktpersoner og der tilrettelægges kurser for bibliotekspersonalet ved trænere eller kontaktpersonerne. De landsdækkende workshops afholdes i Vejle, så alle har mulighed for at deltage.

Hver tovholder varetager kontakten til trænere og kontaktpersoner sit netværksområde i form af orienteringsmøder, supplerende kurser, informationer m.m. I netværksområde 4 er der 29 kommuner med lange afstande både fra nord til syd og fra øst til vest, hvilket medfører lange transporttider. Jeg forsøger derfor som tovholder at lægge nogle af aktiviteterne i f.eks. Aalborg, så det bliver mindre tidskrævende for de nordligst boende kontaktpersoner at deltage i aktiviteterne.

I 2007 har alle 98 kontaktpersoner haft mulighed for at deltage i et internatkursus i undervisningscoaching. Kurserne blev afholdt 7 forskellige steder i landet. Derudover har der været afholdt 2 landsdækkende workshops i Vejle i samarbejde med Biblioteksstyrelsen og Center for Borger.dk for alle trænere og kontaktpersoner. Hver workshop blev gennemført med omkring 100 deltagere. Trænerne har været på virksomhedsbesøg hos Center for Borger.dk. I løbet af efteråret har både trænere og kontaktpersoner undervist bibliotekspersonalet. Endelig havde vi kampagnen i uge 47 for bibliotekernes rolle i forbindelse med at udbrede kendskabet til og brugen af Borger.dk ☒

MOL - master i oplevelsesledelse

af: Marianne Løje, Slagelse Bibliotekerne

På opfordring vil jeg gerne fortælle lidt om, ud fra hvilken kontekst jeg valgte at søge en masteruddannelse i oplevelsesledelse.

I slutningen af 80'erne læste jeg til merkonom i personaleadministration, i løbet af 90'erne og begyndelsen af det ny årtusind har jeg gennemgået lokale lederkurser sammen med andre ledere i den kommunale forvaltning. Det var spændende og givende, men i høj grad redskabsorienteret og byggede på nogle forforståelser fra industrisamfundet.

Siden 2002 har jeg udtalt ønsket om en master i "et eller andet med ledelse" og gerne noget, der var bredt tværfagligt både på indhold og deltagere. Jeg havde ikke opfattelsen af, at biblioteksledelse var meget afvigende fra ledelse af en anden virksomhed. En overbevisning, jeg er blevet bekræftet i undervejs.

Da jeg gennem årene har arbejdet meget med kulturaktiviteter og -events både i og udenfor biblioteket, kom MOL som et interessant nyt tiltag. Det attraktive er erkendelsen af, at det handler om netværk mellem kultur og erhverv og det offentlige. De flydende grænser, globalisering, senmodernitet, kontekst, strategi, økonomi, organisationsteori m.m., de mange vinkler, multikulturelle tilgange, forståelsen af omverdenens indflydelse på organisationer, refleksion, hyperkompleksitet, innovation og ledelse af primadonnaer er ord, jeg trækker på. Først og fremmest en uddannelse, der var baseret på den tid, vi lever i her i begyndelsen af det 21. århundrede. Alle de ovenstående nøgleord er relevante i biblioteksledelse anno 2010 i og med at vores brugeres adfærds/forbrugsmønster ligner alle andres forbrugsmønster. Med hensyn til de ting, der betyder noget for forbrugeren, så bruger man de "varer", der lægger værdi til den identitet, man pt har valgt. Hvis biblioteksbesøget ikke skal være på niveau med at købe vaskepulver, så skal der kobles oplevelser på. Vi har desuden en udfordring i forhold til det senmoderne menneskes ønske om medproduktion og den konstante bevidste monitorering.

Mine medkursister er en meget blandet skare, fra dansere, skuespillere til rejsebureauindehavere til nogle med en universitetsgrad. Denne spredning giver en ekstra facet til studiet i oplevelsesledelse. For mig har det været en overraskelse, at langt de fleste af mine medstuderende ikke betragter biblioteker som kulturinstitutioner, men snarere som serviceinstitutioner, som de dertil ikke har det store kendskab til. Og når de så kommer i forbindelse med opgaverne, synes de, det er en fantastisk service.

Uddannelsen tilbydes under erhvervsøkonomi og sociologi, og det er disse to vinkler, der lægges vægt på i de første semestre. Det var i nogen grad målet, at man ville bevise, at oplevelsesøkonomi ikke er "varm luft", men noget, der giver sorte tal på bundlinien og udgør en

tydelig og voksende del af nationens indtjening. Vidensamfundets syn på bundlinien er dog noget mere nuanceret.

Emnet er meget aktuelt og det har været en ekstra facet, løbende at følge debatten i aviser og tidsskrifter. I løbet af de to år, er der forsket meget på området og der er nu mange flere vinkler på oplevelsesøkonomien end da Pine og Gilmore skrev deres første bog (Experience Economy) i slutningen af 90'erne.

Da jeg vist har et teorigen, så har 2 år med teoretiske udredninger været en gave. Det har vist sig, at

det, vores hold mangler, er at holde os ajour med de forskningsmæssige resultater og at få styr på videnskabelig metode - samt at kunne omsætte begge til nogle brugbare redskaber i vores egen kontekst.

Vi mangler til gengæld ikke ret mange eksempler på best-practice. Teksterne er fortrinsvis danske og engelske, selv hos en bibliotekar er der en stadig undren over al den viden, der bare ligger lige ved siden af én, uden at man får brugt den til daglig.

Det har været et par meget intense år. Jeg var jo ikke helt i vane med, at skulle aflevere skriftlige opgaver - og helst gruppeopgaver. Der er rigtig meget at tænke over og få bragt ind i sin egen kontekst. Jeg har været så heldig at have nogen udenfor studiet at sparre med også.

En erkendelse, som er kommet sent ind i billedet:

Det kan ikke undgå at gå ud over arbejdspladsen, idet ens perspektiv på konteksten ændrer sig.

Man ikke bare komme hjem og bruge det, man har læst sig til.

Alle de "nye ord" vækker ikke genklang hos flertallet.

Alligevel vil jeg anbefale alle bibliotekarer, der vil være eller er ledere, til at søge en længerevarende overbygningsuddannelse og gerne én, der giver et bredere perspektiv end blot biblioteker. Vi er trods alt kun en begrænset del af en globaliseret verden.

Uddannelsen foregår på RUC og normal studietid er 2 år = 4 semestre. Der er en skriftlig opgave med mundtlig eksamen efter hvert semester. Dette er som andre masteruddannelser.

Uddannelsen er ny, 1. hold begyndte i februar 2005. "Mit" hold med 20 studerende er således 2. årgang. 3. årgang er i gang og der er stor søgning til 4. årgang. Indtil nu har der været en bibliotekar på hvert hold.

Hvis nogen ønsker flere oplysninger, er I velkomne til at kontakte mig, men vent gerne til efter 31.1.08 - hvor jeg forhåbentlig har afleveret min masteropgave. ☑

Diplomuddannelse

af: Kirsten Westh Formand for HK-kommunals Biblioteksudvalg

HK' s kommunals Biblioteksudvalg og TR-kollegiet for De Statslige Biblioteker og Arkiver har sammen med repræsentanter for HK/Kommunal –HK/stat og Biblioteksskolen haft et tæt og et konstruktivt samarbejde om at få en Diplomuddannelse etableret.

For HK og for Biblioteksskolen i øvrigt har det været vigtigt, at biblioteksassistenter kunne få mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet, og ikke være fastlåst på grund af manglende videreuddannelsesmuligheder. Derfor valgte vi at finde ud af, om der var et egentlig behov for en diplomuddannelse for biblioteksassistenter.

Vi har bl.a. lavet en telefonundersøgelse blandt biblioteksassistenter og deres ledere om behovet for og lysten til at tage en diplomuddannelse. Tilbagemeldingerne har generelt været positive og deltagerne i undersøgelsen kom med en række bud på, hvad uddannelsen skulle indeholde.

Efter en række møder med Danmarks Biblioteksskole og Forvaltningshøjskolen samt repræsentanter for det danske biblioteksvæsen fik vi sat indhold, niveau og praktiske forhold på plads.

Uddannelsen får et omfang på 60 ECTS-point svarende til et års studier på fuld tid – men i praksis vil den blive gennemført som deltidsstudium på 2 år.

Diplomuddannelsen vil blive gennemført på et niveau, der svarer til en mellemlang videregående uddannelse eller en bacheloruddannelse.

Målgruppen er biblioteksassistenter samt andre indenfor bibliotekssektoren med tilsvarende forudsætninger, der ønsker et teoretisk-metodisk kompetenceløft indenfor informationssøgning og forvaltning.

Der kræves minimum en videregående voksenuddannelse (f.eks. biblioteksassistent, kommunom eller statonom), en kort videregående uddannelse eller tilsvarende uddannelser. Ansøgerne skal have mindst to års relevant erhvervserfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse.

Uddannelsen kommer til at bestå af 5 moduler på hver 9 ECTS samt et afgangsprøve på 15 ECTS.

Der forslås 3 obligatoriske moduler á 9 ECTS:

- Samfundsvidenskabelig teori og metode (gennemføres på Forvaltningshøjskolen som det obligatorisk første modul)
- 2 moduler på Biblioteksskolen indenfor informationssøgning og informationssystemer (herunder vidensorganisation)

Der forslås 2 valgfri moduler á 9 ECTS gennemført på Forvaltningshøjskolen inden for dennes udbud på diplomuddannelsen i offentlig forvaltning. Især følgende forventes at være relevante:

- Borgerservice og kommunikation og Borgerbetjeningens psykologi
- Digital forvaltning og Digital forvaltningsjura
- Juridisk metode og Forvaltningsret
- Offentlig kommunikation, sprog, kampagner og web, medier og kvalitet
- Projektledelse og organisationsudvikling og – omstilling

Afgangprojektet skrives på Biblioteksskolen. Forløbet vil være projektorienteret og bygge videre på de fem forudgående moduler og med inddragelse af den studerendes arbejdsmæssige praksis. I projektafhandlingen skal den studerende være i stand til selvstændigt at gennemføre og rapportere udredning og analyse. Emne og problemstillinger i afgangprojektet skal aftales med en vejleder på Biblioteksskolen.

Diplomuddannelsen starter 1 februar 2008. I Biblioteksudvalget og Tr-kollegiet for de statslige Biblioteker og arkiver, håber vi at rigtig mange af vores medlemmer har lyst og mod på at tage uddannelsen, og at vores Biblioteksledere vil bakke op herom, ikke mindst set i lyset af alle de forandringer og udfordringer vi står overfor i Dansk Biblioteksvæsen. ☑